

STORTINGET

Representantforslag 107 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Kathy Lie, Andreas Skjalg Unneland, Birgit Oline Kjerstad og Grete Wold

Dokument 8:107 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kathy Lie, Andreas Skjalg Unneland, Birgit Oline Kjerstad og Grete Wold om å gi kommunene mulighet til å forby fyrverkeri

Til Stortinget

Bakgrunn

Bruken av fyrverkeri har lenge vært en viktig del av tradisjoner rundt feiringen av store begivenheter som nyttårsaften. Kultur og tradisjon skal ivaretas, men de endres også i møte med samfunnsutvikling og nye problemstillinger. Tiden er nå inne for å legge nye rammer rundt bruken av fyrverkeri.

Flere leger og dyrevernsorganisasjoner har tatt til orde for å forby privat bruk av fyrverkeri. Øyelege Nils Bull rapporterer om at det de siste 17 årene årlig er i gjennomsnitt 15 personer som får syn helt eller delvis skadet på grunn av fyrverkeribruk. Dyrevernsorganisasjoner og eiere av husdyr som hund, hest og ku melder om at dyrene opplever frykt og angst ved oppskyting av fyrverkeri. For mange dyr får deres møte med fyrverkeri fatale konsekvenser.

Mennesker som har vært utsatt for krig, vold eller andre traumatiske opplevelser, kan oppleve høye lyder som en påkjenning. Dette kan også gjelde for mennesker med sykkelig ømfintlighet mot lyd (hyperacusis). Det kan være vanskelig for mennesker i en slik situasjon å skjerme seg selv når man aldri vet når smell fra fyrverkeri kan komme.

Det er også knyttet høyt forbruk, lokal forurensning samt forsøplings- og avfallsproblematikk til bruken av fyrverkeri.

Nyttårsaften 2023/2024 ble det ifølge Direktoratet for sikkerhet og beredskap rapportert 37 personskader som følge av privat fyrverkeri, noen av disse med alvorlige følger. De siste seks årene har det i snitt blitt rapportert 40 personskader hvert år.

2022 ble det på landsbasis som følge av fyrverkeri registrert 115 uønskede hendelser, som branner, brann-tilløp, øyeskader, andre personskader og nesten-uhell. I forkant av denne nyttårsfeiringen sendte 40 organisasjoner, fagpersoner og ungdomspartier en felles oppfordring om forbud mot privat bruk av fyrverkeri i Norge.

Det er ikke bare mennesker som utsettes for skader ved bruk av fyrverkeri. I forbindelse med nyttårsfeiringen 2020 døde en hest som følge av skadene den pådro seg da den ble skremt av fyrverkeri, i tillegg til en drektig ku i Arneberg som døde som følge av stress. Etter nyttårsaften 2022/2023 rapporterte media om en kalv som ble trampet i hjel i fjøset fordi kuene fikk panikk.

Det finnes nok mange tilsvarende historier, men dessverre føres det ikke noe register over dyr som blir skadet eller dør på grunn av fyrverkeri.

En studie fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) viser at så mange som 23 prosent av de 5 000 hundene i studien reagerte negativt på fyrverkeri, og har en mild til alvorlig form for lydfohi.

Norsk Kennel Klub rapporterer om hundeeiere som tar inn på hotell på Gardermoen på grunn av fyrverkerifri sone og støyisolerte vinduer, og andre som har hundene sine i kjellere og garasjer.

Hundegruppen Rømlingen jobber med å spore opp hunder som har kommet på avveie. I forbindelse med nyttårsfeiringen 2021/2022 endte 80 hunder på røm-

men som følge av fyrverkeri. Flere av disse har per i dag ikke blitt funnet. I tillegg til hunder på rømmen, er det også svært mange andre familiedyr og husdyr som sliter med smellene fra fyrverkeri. Det er sannsynlig at mange dyr opplever dødsangst når de utsettes for fyrverkeri.

Selv med omfattende tiltak fra dyreeiers side for å verne om dyrene sine i forbindelse med nyttårsfeiringen, er det ikke mulig å skjerme ville dyr fra smellene fra fyrverkeri. Det har vært lite forskning på ville dyr og fyrverkeri i Norge, men en større studie fra Tyskland viser til tilfeller av fugleflokker på så mye som 5 000 individer som har dødd etter å ha blitt eksponert for fyrverkeri.

Til tross for at det i dag kun er tillatt å sende opp fyrverkeri på nyttårsaftnen fra kl. 18.00 til 02.00, så sendes det mange steder opp fyrverkeri flere dager i forkant og etterkant av nyttårsaftnen og klokkeslettene overholdes ikke. Det gjør det ekstra vanskelig å beskytte dyr, og er et problem for støynivå og sikkerhet.

Det er lange tradisjoner rundt bruk av fyrverkeri på nyttårsaftnen, og det er ikke en intensjon å ødelegge festen og feiringen i det ganske land. Derfor har flere tatt til orde for at man bør kunne ha fyrverkeri i kommunal regi eller arrangert av velforeninger og lignende på en sentral plass i bygder og kommuner med ansvarlige personer med adekvat opplæring. Det er også stadig flere som tar til orde for moderne alternativer til fyrverkeri, som for eksempel ulike typer lysshow.

Kommunene har i dag bare mulighet til å forby fyrverkeri i områder hvor det kan medføre brannfare. Flere har tatt til orde for at kommunene bør ha mulighet til å regulere, inkludert forby privat bruk av fyrverkeri, også av andre årsaker og ut fra lokale forhold.

Underskriftskampanjen «Nei til fyrverkeri» har 52 503 underskrifter, og støtte fra følgende organisasjoner:

- Dyrebeskyttelsen Norge
- Blindeforbundet
- Dyrevernalliansen
- Eika Forsikring
- Evidensia
- FugleAdvokatene
- Norsk Atferdsgruppe for selskapsdyr
- Dyresykehuset Hest NMBU
- FOD-gården
- Dyrehjelperne

- Hestens Tannklinikk
- Myas omplassering for pusehjerter
- Arken Care
- Norsk Oftalmologisk Forening (Øyelegeforeningen)
- Norsk Kennel Klub
- Jesperpus
- Kattealliansen
- Katterådet
- Anima – Stopp dyremishandling
- Hestevet
- World Saving Hustle
- Dyrebar.no
- Norsk dyrepleier- og assistentforening
- Dale Store gård
- Mau Mau
- Bikkjevakta
- Nils Bull – overlege ved Øyeavdelingen på Haukeland sykehus
- Nettverk for dyrs frihet
- NOAH – for dyrs rettigheter
- Norsk Huskattforening
- Den Norske Veterinærforening
- AniCura
- Dyreatferdssenteret, avdeling Kattekonseptent
- Dyrenes Rett
- Norsk Tamrotteforening
- Norges Miljøvernforbund
- Hus til Pus
- Norske Servicehunder

En undersøkelse utført av Norges ingeniør- og teknologorganisasjon (NITO) før nyttårsaftnen 2022 viste at 65 prosent av de spurte ønsket et forbud.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag til endring av regelverket slik at kommunene gis mulighet til å regulere, inkludert forby, privat bruk av fyrverkeri, også av hensyn til miljø, støy og dyrevelferd.

7. mars 2024

Kathy Lie

Andreas Skjalg Unneland

Birgit Oline Kjerstad

Grete Wold